

L'actualitat, en clau terminològica ¹

TERMCAT, Centre de Terminologia.

El TERMCAT publica cada setmana un apunt per posar de relleu termes que l'actualitat porta a primer pla: es tracta de la sèrie titulada **#termedelasetmana**. En aquest entremès us en mostrem dos exemples recents.

1. Endometriosi

El dia 14 de març es commemora el Dia Mundial de l'Endometriosi, i per això us proposem *endometriosi* com a terme destacat.

L'endometriosi és una malaltia crònica en la qual l'endometri es desenvolupa i s'implanta ectòpicament, fora de l'úter. Pot afectar principalment el peritoneu pelvià, els ovaris, les trompes de Fal·lopi, l'intestí, la bufeta urinària i el recte. El símptoma principal és el dolor pelvià o abdominal durant o després de la menstruació o en les relacions sexuals.

Des del punt de vista formal, el terme *endometriosi* és un bon exemple de composició culta, creada amb el formant *endo-*, que vol dir 'dins', 'a l'interior' (com en el terme *endoscòpia* o *endogen*); la base *metri-*, el mot grec que significava 'úter', 'matriu' (present en termes com *metritis* i *metràlgia*); i el formant *-(o)si*, que denota 'procés, condició o estat, especialment de caràcter anormal o patològic'. Semànticament, doncs, la denominació *endometriosi* es refereix a la localització total o parcial del teixit de l'endometri en una posició diferent de la normal, dins de l'úter.

Podeu consultar aquest terme, amb la definició i els equivalents en altres llengües, al *Cercaterm*, al diccionari en línia *Terminologia de la salut sexual i reproductiva* i també a la infografia *Salut sexual i reproductiva: termes clau*.

2. Malaltia de Parkinson

L'Organització Mundial de la Salut proposa dedicar el dia 11 d'abril de cada any a conscienciar la societat sobre l'àmbit del trastorn neurològic que us proposem com a terme destacat: *la malaltia de Parkinson*.

La malaltia de Parkinson és una síndrome que afecta els nuclis basals del cervell, de caràcter idiopàtic i de curs progressiu, produïda per la degeneració i la disminució de neurones dopaminèrgiques. Apareix habitualment entre els 40 i els 70 anys i

es caracteritza per bradicinèsia o acinèsia, tremolor en repòs, rigidesa muscular i trastorn postural.

Des del punt de vista lingüístic, el terme és un dels nombrosos exemples d'eponímia mèdica, és a dir, de terme creat a partir d'un nom propi de persona; en aquest cas, a partir del nom del metge anglès James Parkinson.

Convé tenir en compte que en contextos de divulgació és habitual la reducció de la denominació completa, *malaltia de Parkinson*, i se sol parlar simplement de *pàrkinson* (en minúscula i amb accent sobre la primera síl·laba, en contextos com ara «fa anys que pateix pàrkinson» o «els malalts de pàrkinson requereixen un tractament...»). De fet, el cognom ja s'ha adaptat en altres formes com ara *parkinsonisme* o *síndrome parkinsoniana*.

NOTES

1. Text adaptat del original publicat en el portal *Terminologia de les ciències de la Terra*, del TERMCAT.